

Nic na wiare...

Autor tekstu: **Witold Ryniuk**

Podczas pewnego towarzyskiego spotkania, wiele lat temu, jeden z jego uczestników, dość zaczepnym tonem, zadał mi pytanie, czy wierzę w ewolucję. Odpowiedziałem, że nie wierzę, ale zanim zdążyłem zaczerpnąć oddechu, aby kontynuować, twarz mojego rozmówcy rozjaśniła się przyjaźnie i zaproponował mi kolejny toast. Mało brakowało, żebym dokończył moją odpowiedź, ale przed katastrofą uchronił mnie dyskretny kopniak, zadany mi pod stołem przez moją towarzyszkę, która znała moje poglądy w tej kwestii i jak później wyznała, ramy światopoglądowe mojego rozmówcy.

Ironia opisanej sytuacji leży w fakcie, że rzeczywiście w ewolucję nie wierzę. Nie wierzy w nią nikt. Koncept ewolucji biologicznej jest bowiem, elementem racjonalnego światopoglądu, a nie przedmiotem wiary, czy kultu. Teoria ewolucji biologicznej, jak inne dziedziny naukowego rozumienia wszechświata, są wynikiem długotrwałego i żmudnego procesu poznania, który nigdy nie może być uznany za zakończony. Koncept ewolucji darwinowskiej można odrzucić, nie wcześniej jednak, niż po zdyskredytowaniu go przez obiektywnie lepsze, racjonalne wyjaśnienie zjawisk życia biologicznego. Racjonalne, ponieważ dotyczy realnych, poznawalnych zjawisk. „Niewiara” w ewolucję nie dyskwalifikuje jej, bowiem teoria ewolucji jest kolekcją elementów wymierzalnych i sprawdzalnych. Wiara, jako swoista forma dobrowolnej psychozy, jest fenomenem natury duchowo-emocjonalnej i nie ma zastosowania dla oceny zjawisk świata realnego.

Teoria ewolucji biologicznej, w świetle współczesnego neodarwinizmu, nie ma intencji walki z licznymi wersjami stworzenia i trwania życia, przedstawionymi w mitologiach. Nie rzuca im wyzwania, bowiem nie stawia sobie zadania kojenia lęków przed naturą i doczesnością. Celem mitologii jest zaspokojenie niektórych potrzeb ducha, poprzez tworzenie wizji świata na miarę pobożnych życzeń. Celem teorii naukowych jest zbliżenie się do prawdy o naturze, nawet jeśli się nam się ona nie podoba i prawdopodobnie nigdy jej nie osiągniemy. Światopogląd oparty na mitologii i obraz świata budowany w rygorach **metody naukowej** należą do zupełnie różnych dziedzin aktywności intelektualnej i nie są w konflikcie, pod warunkiem, że nie usiłują wykraczać poza swe cele i kompetencje. Dyskredytacja światopoglądów zbudowanych w oparciu o zabobony jest przy tym skutkiem ubocznym nabywania wiedzy racjonalnej (edukacji).

Przestrzeganie reguł *metody naukowej* przestaje być kwestią wyboru od momentu wkroczenia na drogę racjonalnego poznania. Najbardziej istotne wymagania *metody naukowej* przedstawione są poniżej:

1. *Naukowe wyjaśnienie zjawisk nie jest ostateczną prawdą. Musi być traktowane jako tymczasowe, bowiem opiera się jedynie na danych dostępnych w czasie jego formułowania.*

2. *Naukowa teoria powinna być skonstruowana za zrozumieniem, że może być podważona przez obiektywnie lepsze wytłumaczenie zjawisk.*

3. *Teoria naukowa powinna poddać się poprawkom, jeżeli konstruktywna krytyka lub praktyczne zastosowanie ujawnią jej defekty.*

4. **Przewidywania** każdej naukowej hipotezy muszą być **zweryfikowane** przez **testy**, a wybór metod testowania i interpretacja rezultatów muszą być wolne od tendencyjności w kierunku zakładanych lub preferowanych wyników.

5. *Teoria naukowa powinna być zbudowana z minimalnej ilości absolutnie istotnych i niezbędnych elementów. Zasada ta została adoptowana z prac Wiliama Ockhama (1285-1349), który twierdził, że: „nie należy mnożyć zbędnych bytów (non sunt multiplicanda entia preter necessitatem)”. Zasada ta, zwana "Brzytwą Ockhama", jest jednym z zasadniczych praw metody naukowej.*

Mitologia musi być przez swych wyznawców traktowana jako prawda absolutna. Wszystkie jej elementy powinny być uznane za nienaruszalne, bowiem nie można przyjąć racjonalnych kryteriów selekcji nieracjonalnych konceptów. Albo się wierzy albo nie. Teoria naukowa nie wymaga wiary absolutnej, ponieważ jest zawsze tymczasowa; obowiązująca do momentu zaprezentowania nowego, obiektywnie lepszego wyjaśnienia. Inaczej, teoria naukowa jest obowiązująca tylko dlatego, że nie została jeszcze obalona przez obiektywnie

lepszą od siebie. Zasada ta gwarantuje i prowokuje do krytycyzmu oraz ulepszeń. Nie każda zmiana jest ulepszeniem, ale każde ulepszenie jest zmianą, a możliwość zmiany musi być wbudowana w każdą teorię naukową. W przeciwnym wypadku nie wolno jej uzurpować sobie roli racjonalnej bazy światopoglądowej.

*

„Horyzont”, Numer 6, Brisbane, listopad 1998

Witold Ryniuk

Publikował w "Horyzoncie". Mieszka w Australii

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 20-03-2005 Ostatnia zmiana: 26-02-2006)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4026) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4026>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora.

Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl